

Posudek oponenta diplomové práce: Tomáš Kaláb „Omezení vlastnického práva k pozemkům“

Diplomová práce Tomáše Kalába na téma „Omezení vlastnického práva k pozemkům“ má celkem 81 stran (z toho 70 stran vlastního textu) a skládá se vedle úvodu a závěru z osmi kapitol, seznamu zkratk, seznamu použité literatury, anglicky a česky psaného abstraktu, anglicky psaného resumé a seznamu klíčových slov. Byla odevzdána 21.12. 2010. Splňuje tak formální náležitosti diplomové práce.

Aktuálnost tématu. Téma práce „Omezení vlastnického práva k pozemkům“ je nepochybně tématem vysoce aktuální zejména s ohledem na význam vlastnického práva a střetávání se soukromého a veřejného práva. O aktuálnosti této problematiky svědčí celá řada teorií a praxí nevyjasněných otázek (např. náhrady ze veřejnoprávní omezování vlastnického práva).

Náročnost tématu je dána zejména složitostí a rozsáhlostí právní úpravy, kdy s tématem souvisí celá řada právních předpisů jak soukromoprávních (problematika vlastnictví, věcná břemena, sousedská práva apod.) tak veřejnoprávních řešících především velmi širokou problematiku omezování vlastnického práva z důvodů ochrany různých veřejných zájmů. Zpracování tématu sice poskytuje oporu dostatek pramenů včetně soudní judikatury, nicméně přesto zde zůstává celá řada otevřených právních otázek (náhrady za omezování vlastnického práva, institut tzv. „veřejnoprávních“ neboli „zákonných“ věcných břemen). Z výše uvedených důvodů považují téma práce za velmi náročné.

Hodnocení práce. Vlastní text diplomové práce je členěn na 8 kapitol, úvod a závěr. Práce je poměrně rozsáhlá a zejména je velký široký její záběr, kdy se diplomant snaží o zmapování velkého množství konkrétních omezení vlastnického práva. Tato snaha značně překračuje možnosti diplomové práce a bohužel i schopnosti diplomanta. Ten sice shromáždil úctyhodné množství poznatků, nicméně je již nedokázal odpovídajícím způsobem analyzovat, zejména roztrždit, a následně pak zobecnit. Kromě toho se pak v některých případech dopouští i věcných chyb. Kladem práce je, že se diplomant často snaží formulovat vlastní názory, byť s nimi často nemohu souhlasit. Na druhou stranu se však v textu vyskytují dlouhé čistě popisné pasáže, které jsou buď pouhým přepisem právní úpravy (např. na straně 26 - 28), nebo kompilací z odborné literatury, bohužel často pouze z jednoho pramene, kdy např. celá část 3 věnovaná historii cituje pouze z jednoho pramene a to tak, že na necelých třech stranách cituje tento pramen devěkrát! Vedle výše uvedených připomínek obecnějšího charakteru mám k práci tyto konkrétní připomínky:

- 1) V práci nedostatečně rozlišuje mezi tzv. vnitřním a vnějším omezením vlastnického práva, byť je v úvodních kapitolách práce zmiňuje (na s. 7 a 19), dále v práci toto nepoužívá. S ohledem na obtížnost rozlišení těchto dvou druhů omezení vlastnického práva bych to nepovažovala za problém, kdyby se v závěru k 5. kapitole práce (5.9. na s. 61) diplomant nedopustil tvrzení, které svědčí o nepochopení tohoto rozlišování a jeho významu pro poskytování náhrad za omezení vlastnického práva. Uvádí, že všechna omezení vlastnických práv vyplývající ze zákonů jsou možná jen ve veřejném zájmu a za náhradu a zcela opomíjí skutečnost, že ne každé omezení vlastnického práva spadá pod režim čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, a že právě omezení, která spadají pod režim čl. 11 odst. 3 LZPS jsou tzv. vnitřními omezeními vlastnického práva, která mohou být stanovena bez náhrady.

- 2) Na s. 26 diplomant chybně uvádí, že přírodní památky a přírodní rezervace se vyhlašují rozhodnutím orgánu ochrany přírody
- 3) V části 5.1.2., ve které bez hlubší analýzy vyjmenovává základní ochranné podmínky jednotlivých kategorií zvláště chráněných území, uvádí jako omezení vlastníka pozemku i v národní přírodní rezervaci zakázaný vstup a vjezd mimo vyznačené cesty, aniž by zohlednil skutečnost, že se ze zákona tento zákaz nevztahuje na vlastníky a nájemce pozemků.
- 4) Na s. 39 diplomant v rozporu s platnou právní úpravou (§ 9 odst. 5 vodního zákona) uvádí, že povolení k nakládání s vodami musí vždy předcházet stavebnímu povolení vodního díla.
- 5) Byť diplomant správně zařazuje do práce kapitolu o věcných břemenech (6.1.) a zmiňuje zde i tzv. legální věcná břemena, dále je nekonkretizuje a vůbec nenaznačuje žádnou souvislost s kapitolou 5 práce, která se zabývá omezeními vlastnického práva vzniklými ze zákona.
- 6) Nerozlišuje vůbec mezi tzv. hlavními a vedlejšími užívacími právy a zařazuje do práce bez bližšího odůvodnění i omezení plynoucí z nájemní smlouvy (7.2.).

Celkově lze ocenit snahu diplomanta o komplexní pojetí tématu a snahu o opravdu detailní a systematicky poměrně dobře uspořádaný rozbor omezení vlastnického práva k pozemkům. Dalším kladem práce je diplomantova snaha formulovat vlastní názory. Cením též jeho práci se soudní judikaturou a její poměrně časté využití. Jinak se však, jak vyplývá z výše uvedených připomínek, nejedná o příliš kvalitní práci, buď vytyčené cíle překračovaly diplomantovy schopnosti nebo (a k tomuto názoru se přikláním) diplomant práci uspěchal, odevzdal ji předčasně ve stavu spíše přepisu nashromážděných poznatků nedostatečně utříděných a zobecněných. Přitom množství pramenů a poznatků s nimiž diplomant pracoval, otevíraly prostor pro velmi kvalitní zpracování tématu. Po formální stránce má práce velmi dobrou grafickou úpravu, připomínky nemám ani k jazykové a stylistické stránce diplomové práce.

Doporučení k obhajobě a návrh klasifikace. Celkově hodnotím diplomovou práci ještě jako dobrou a jako takovou ji ještě připouštím k ústní obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Charakterizujete tzv. vnitřní a vnější omezení vlastnického práva.
2. Kdy je možné konkrétního veřejnoprávního omezení vlastnického práva označit za „legální“ věcné břemeno?
3. Co jsou to tzv. hlavní a vedlejší užívací práva a která z nich teorie považuje za omezení vlastnického práva?

V Praze dne 10. ledna 2011

JUDr. Martina Franková, Ph.D.